

Groen & Doen

Ottersporen doen hart natuurliefhebber sneller kloppen

Hero Moorlag

Met 28 graden was het op 15 september 2016 erg warm. Na een lezing van Waterschap Drents Overijsselse Delta in het dorps-huis van Stuifzand werd het waterbergingsgebied Pesserma-Noord officieel geopend in het veld. De 3000 jaar oude strijdbijl uit het Neolithicum, gevonden tijdens de aanleg van het gebied, was al iets bijzonders. Op 1 februari 2017 kwamen WDO-Delta en beheerder Stichting Het Drentse Landschap met de mededeling dat in de nieuwe natuur van Pesserma-Noord sporen zijn gevonden van een otter. Prooi-resten, pootafdrukken en uitwerpselen duiden op de aanwezigheid van de behendige visser. In 2016 zagen we in de Oude Kene twee grote gele kwikstaarten en een water-ral. Bij het omzetten van broedhopen voor ringslangen kwamen enkele honderden lege eieren tevoorschijn. Otter, waterral, grote gele kwikstaart, ringslang en orchideeën aan de Toldijk. Beekdal en Oude Diep blijken als natuurlijke verbindingzone goed te werken.

Europese otter (visotter), das, steenmarter, boommarter, buning, hermelijn en wezel. Dat zijn in volgorde van grootte de marterachtigen in ons land. In enkele zoogdiergidsen staat de das vooraan, maar meestal de otter. Ze verschillen niet veel in grootte. In 1983 interviewde ik jager Berend Jan Dikkers (1901-1998) over zijn belevenissen in Hoogeveen. Hij vertelde onder meer dat hij voor de oorlog in de schuur van zijn oom, onderwijzer aan Het Slood Willem Dikkers (1873-1958), een otter had zien hangen. Voor en na schooltijd jaagde Willem Dikkers en zette fuiken uit in de door hem gepachte spoorloten. Berend Jan

► Pesserma-Noord wezenlijk onderdeel Oude Diep

Otters in het voormalige Noorder Dierenpark in Emmen.

Hero Moorlag ©

Dikkers zei in 1983: 'Die otter kon toen nog wel eens de laatste otter zijn geweest die in het Oude Diep voorkwam. Het dier was een concurrent van mijn oom.' Het Oude Diep was toen nog niet genormaliseerd. In iedere meander lag een wilgenbosje. Het water was helder en rijk aan vis. Willem Dikkers viste er, dus otters moest je uitroeien. In de vijftiger jaren ontstond het eerst waterschap(je), waterschap

Oude Diep. De beek werd recht getrokken en ten noorden van Hoogeveen verlegd richting de wal bij Fluitenberg. Het Oude Diep werd een sloot met stuwen. Midden negentiger jaren kwam daarin verandering. Delen van het Oude Diep tussen Mantinge en Echten ondergingen een metamorfose. Oude meanders kwa-

men terug. Het beekdal aan de Toldijk veranderde in een orchideeënveld. In de Oude Kene legde Waterschap Reest en Wieden een nieuwe beek aan. Nog net voor de fusie waaruit WDO-Delta ontstond, leverde de aannemer Pesserma-Noord op. En juist hier verscheen tachtig jaar na dato spontaan de visotter.

Herintroductie

De laatste levende otter werd in 1952 bij Haaksbergen waargenomen. In 1989 vond men in Friesland een aangereden otter. In dat jaar verklaarden zoölogen het dier als uitgestorven in Nederland. Otters houden van schoon helder water en lange natuurlijke oevers. 's Nachts kunnen ze tien kilometer afleggen op zoek naar vis. In 1989 was in ons land het water niet schoon en door het rechte trekken van beken zag je nauwelijks nog natuurlijke oevers. Daarin kwam verandering.

Plots beseften we hoe belangrijk de Drentse beken eigenlijk zijn voor vissen, libellen, waterinsecten en vogels. Waterschappen namen maatregelen om de kwaliteit van het water te verbeteren en natuurbeherende instanties, waaronder Stichting Het Drentse Landschap, maakten plannen waarin hermeandering een belangrijk onderdeel vormde. In 2002 werden de eerste otters geïntroduceerd in De Wieden, De Weerribben en later in De Onlanden in Noord-Drenthe. Van daaruit verspreide de otter zich in de Rottige Meenthe en de Lindevallei in Friesland, naar het zuidoosten toe richting Drenthe en vanuit Noord-Drenthe naar de Hunze. Inmiddels zijn otters waargenomen in de Regge en de Vecht, de Ruiten-Aa en in de Oostvaardersplassen. Zal een populatie in het beekdal van het Oude Diep tot de mogelijkheden behoren? Afwachten.

De doodse stilte van doodgespoten akkers en grasland

'Ten noorden van het natuurgebied Oude Kene zijn grasland en maïsstoppelland doodgespoten', lees ik. Ik herinner mij de noodkreet uit de krant van 28 maart. 'Alarm over het water in onze provincie: 'Maak Drentse landbouw duurzaam'. Landbouw in Drenthe is hekkensluiser als het over verduurzaming gaat. Het oppervlaktewater bevat 74 verschillende bestrijdingsmiddelen en de helft ervan is zeer gevaarlijk. Smilde, Oosterhesselen, Erica, Bargercompascuum, Hoogeveen en Klazienaveen staan bovenaan de lijst als het gaat over het belasten van het oppervlaktewater.' Ik las dat stuk met afgrijzen. Ik zie de akkers en weilanden van groen ineens naar geel en oranje veranderen. Op Facebook komen nog meer alarmerende berichten voorbij en ik zie de foto's.

Weg bloemen en dieren

Als boerendochter komen bij mij toch heel andere dingen omhoog, wanneer ik het over 'het land bewerken heb'. Als klein meidje slingerde ik mijn eigen

Doodgespoten stoppelveld bij natuurgebied Oude Kene.

Hero Moorlag ©

paadjes door het hoge gras, nooit een teek opgelopen, maar wel duizenden paardenbloemen, pinksterbloemen en boterbloemen geplukt. Blikken vol bloemen in mijn eigen bloemenwinkeltje uit het weiland voor het huis. Bermen vol fluitenkruid en madeliefjes. In die tijd was het gras groen en pas geel als het hooi gedroogd was. Ten noorden van het natuur-

gebied Oude Kene zijn grasland en maïsstoppelland doodgespoten. Er is geen kans voor weidevogels om te overleven. Ook niet voor andere vogels en zoogdieren die afhankelijk zijn van gezond bodemleven. Ik herinner mij de noodkreet uit de krant van 20 maart: 'Natuurmonumenten slaat alarm over weidevogels'. Alarm, alweer alarm. En weer gaat

het over verduurzamen van akkerbouw en groene weiden. Samen met een vriendin rijd ik door ons mooie landje. We stoppen als we ineens een Kievit ontwaren. Het geluid van de Kievit, de grutto, de veldleeuwrik, het geel van de paardenbloem, het Brusselse kant van het fluitenkruid, het lieflijke speenkruid. Als een kind zo blij worden we beiden van dit moois in de natuur en we praten erover. Wij willen er samen een beschermende deken overheen leggen. 'Bij ons ben je veilig'. Maar niets is minder waar. Das, otter, bever, vleermuis, grutto, Kievit, bij, vlinder, ree en vos. Niet te noemen zoveel dieren en diertjes, vogels en insecten die het zwaar hebben in onze prachtige groene provincie. Daar waar de mens wil wandelen en recreëren organiseren we een vervuilde bodem, vervuilen we het oppervlaktewater en graven we ons eigen graf. Wie wil hier straks nog wonen? De Kievit en grutto in ieder geval niet!

Grietje Loof, IVN Hoogeveen

beleef de natuur!

HOOGVEEEN

Natuur- en cultuurhistorie

Maandag 24 april om 19.30 uur. De oudste begraafplaats van Hoogeveen ligt aan de oostzijde van de Zuiderweg en is vanaf 1829 in gebruik. Tijdens deze natuur- en cultuurhistorische wandeling vertellen Hero Moorlag, Albert Metselaar en Marga Zwiggelaar meer over deze oude begraafplaats. Start: ingang aan de Zuiderweg.

► Aanmelden op de IVN-site. Contact grietje.loof@kpnmail.nl

ZUIDWOLDE

Lentefeest!

Woensdag 26 april van 13.30 tot 15.30 uur: Lentefeest bij Tonckensdierenpark. Vrijwilligers van Tonckensdierenpark Zuidwolde houden samen met Vakantie-kids De Wolden en Natuurvereniging Zuidwolde voor kinderen uit groep 1 tot en met 4 een speurtocht in het Faliebergbos. Natuurgidsen staan klaar om te begeleiden. Na afloop gaan we samen genieten van versgebakken pannenkoeken.

Het Drentse Landschap

ANSEN-RHEEBRUGGEN

Open dag

Zondag 23 april van 13.00 tot 17.00 uur: Open dag Rheebruggen. Maak kennis met de boerderij en bekijk de nieuwe film over landgoed Rheebruggen. Voor kinderen zijn er aparte activiteiten. Locatie: boerderij De Veldkamp, Rheebruggen 3, Ansen.

RUINEN

Ochtendwandeling

Maandag 24 april: Ochtendwandeling van 6.00 tot 8.00 uur. Een gids neemt je mee in de vroege morgen als de natuur ontwaakt. Schuwe dieren zijn nog actief. Een vroege wandeling leent zich goed voor het luisteren naar vogels.

► Informatie en aanmelden via: www.natuurmonumenten.nl/bcdwingelderveld